

DUTCH B – HIGHER LEVEL – PAPER 1
NÉERLANDAIS B – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
NEERLANDÉS B – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 15 May 2006 (morning)
Lundi 15 mai 2006 (matin)
Lunes 15 de mayo de 2006 (mañana)

1 h 30 m

TEXT BOOKLET – INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all of the texts required for Paper 1.
- Answer the questions in the Question and Answer Booklet provided.

LIVRET DE TEXTES – INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas ce livret avant d'y être autorisé(e).
- Ce livret contient tous les textes nécessaires à l'épreuve 1.
- Répondez à toutes les questions dans le livret de questions et réponses fourni.

CUADERNO DE TEXTOS – INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todos los textos para la Prueba 1.
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.

TEKST A

DE GROOTSTE BELG

Naar aanleiding van “175 jaar België”, werd in December de grootste Belg gekozen zowel in Vlaanderen als in Wallonië. Via de media bracht het publiek zijn (-x-) uit. De Grootste Belg werd gekozen uit de volgende tien, die uit een honderdtal nominaties overbleven.

Eddy Merckx – Wielrenner – °1945

De grootste aller tijden. De sportman van de eeuw. De Kannibaal. Merckx, de merknaam par excellence in de sport. Merckx: een letter ‘e’ verpakt in een rare opeenvolging van medeklinkers, Vlaams noch Waals klinkend, een zuiver Belgisch product.

Ambiorix – Koning der Eburonen – eerste eeuw voor Christus

Ambiorix¹ is meer dan stevig schoeisel van Belgische makelij. Ambiorix versloeg Caesar en zou de stad Tongeren hebben opgericht.

Gerard Mercator – Cartograaf – 1512-1594

Hij slaagde erin om wereldkaarten te construeren die hun gelijke niet kenden inzake nauwkeurigheid en duidelijkheid. Hij gaf duidelijke richtlijnen voor het annoteren van zijn kaarten, een systeem dat later veralgemeend werd en vandaag nog altijd de norm is. Vijfhonderd jaar later wordt de mercatorprojectie nog altijd gebruikt in de scheepvaart, de luchtvaart en zelfs de ruimtevaart.

Peter Paul Rubens – Schilder – 1577-1640

Geen andere kunstenaar of geleerde heeft ooit, louter door de kracht van zijn talent en zijn persoonlijkheid een vergelijkbare uitstraling aan onze gewesten gegeven. Vorsten, wetenschapslui, kunstverzamelaars en studenten uit heel Europa kwamen naar Antwerpen omdat Rubens er woonde.

Pater Damiaan – Melaatsenmissionaris – 1840-1889

Damiaan leefde er tussen zieken, trok zich geen moer aan van het besmettingsgevaar, bouwde ziekenhuizen, weeshuizen en kerken (veel kerken). De priester-timmerman viel zijn oversten voortdurend per brief lastig door hulpgoederen, materialen en kleren te vragen. Toen een journalist een van die brieven opviste en hem publiceerde in *The Times*, werden Damiaan en zijn melaatsen wereldberoemd.

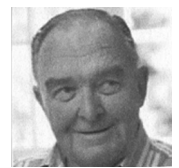

Andreas Vesalius – Anatoom – 1514-1564

Vesalius' prachtig geïllustreerde anatomische werken, waaronder het baanbrekende *De humani corporis fabrica libri septem* uit 1543, leverden hem tegenstanders op en zelfs beschuldigingen van ketterij, maar ook snelle faam als een van de meest vooraanstaande artsen van zijn tijd. Iedereen kon dan ook met eigen ogen vaststellen dat de Vlaamse anatoom het bij het rechte eind had.

Paul Janssen – Geneesmiddelenresearcher – 1926-2003

Hij was niet alleen de ontdekker van vijf medicijnen op de lijst van de 250 noodzakelijke geneesmiddelen die werd opgesteld door de Wereldgezondheidsorganisatie, maar ook de motor achter een van de succesvolste farmaceutische bedrijven van de tweede helft van de twintigste eeuw.

Hendrik Conscience – Schrijver – 1812-1883

Waarom de Grootste Belg? Omdat hij zijn volk leerde lezen, zoals het gezegde wil. Waarom de Grootste Vlaming? Omdat zijn historische romans de stof leverden voor de mythologie van de Vlaamse Beweging. Laatste woorden? 'De politieke onverdraagzaamheid is de plaag van deze eeuw.'

Adolf Daens – Priester-politicus – 1839-1907

Een priester die socialisme en christendom probeerde te verzoenen en flamingant² was. Daardoor moest hij tegen iedereen vechten, het meest van al nog tegen zijn eigen kerk. Daens lag aan de basis van de Belgische christen-democratie en gaf de christelijke vakbond haar groene vlag.

Jacques Brel – Chansonnier – 1929-1978

Brel doet je nu nog letterlijk naar adem happen. Af en toe gebeurt het dat iemand opstaat die een aantal elementen uit de tijd verbindt en de persoonlijkheid heeft om daar met lef en talent, en hard werken, kunst uit te puren. Na Brel heeft passie in België nooit meer zo wild en vurig gebloeid.

¹ Ambiorix: is ook een merk van schoenen

² flamingant: extreem Vlaams gezind

TEKST B

EINDELOOS DEBAT OVER ILLEGALE KUNST

- ❶ Er bestaan twee internationale verdragen over de omgang met illegale handel in cultuurschatten. Nederland heeft geen van beide geratificeerd. Welk verdrag is beter?
- ❷ De illegale uitvoer van cultuurschatten uit Afrika, Azië en Latijns-Amerika is een goed georganiseerde industrie. Rijke verzamelaars in Europa en de Verenigde Staten zijn bereid veel te betalen voor bijvoorbeeld Indiaans beeldhouwwerk, waardoor tempels in Zuid-Amerika worden leeggeroofd. Het opsporen en terughalen van de gestolen goederen stuit op juridische problemen. Daar moet iets aan gedaan worden. De vraag is hoe.
- ❸ Er zijn twee belangrijke internationale verdragen die dit pogen te regelen: het Unesco-verdrag uit 1970 en het Unidroit-verdrag uit 1995. Unesco bepaalt dat overheden gestolen of illegaal geëxporteerde goederen moeten teruggeven aan de rechtmatige eigenaar. Unidroit breidt die plicht uit tot particulieren.
- ❹ Die uitbreiding is het voornaamste bezwaar tegen Unidroit. Nederland bekrachtigde tot op heden geen van beide verdragen. Minister Donner van Justitie en staatssecretaris Van der Laan van Cultuur stuurden in juli 2004 de Tweede Kamer een brief waarin zij voorstellen eindelijk Unesco te ratificeren. Dat moet tot uiting brengen dat Nederland hecht aan het bestrijden van de illegale handel in cultuurgoederen, zo schrijven de bewindslieden. Het nieuwere Unidroit wijzen ze af.
- ❺ Het Kabinet wijst Unidroit vooral af omdat het een keuze is voor alles of niets: alle bepalingen van het verdrag moeten zonder voorbehoud worden aanvaard. Terwijl ieder land de toepassing van Unesco zelf op punten mag bijstellen. Vooral de kunsthandel had bezwaar omdat Unidroit de eisende partij veel macht geeft. De nieuwe eigenaar moet kunnen aantonen dat tijdens de aankoop alles is gedaan om te onderzoeken of de zaak legaal was – tot 50 jaar na zijn aanschaf. Verder is de definitie van cultuurgoederen volgens het kabinet te ruim. Elk land kan zelf bepalen wat het als zodanig beschouwt. Meer landen vinden de nadelen groot. Nog geen twintig bekrachtigden het Unidroit-verdrag.
- ❻ VN-cultuurorganisatie Unesco wil graag dat Nederland in ieder geval iets doet. Onlangs haalde het deskundigen naar Den Haag om aan kamerleden en kunsthandelaren uitleg te geven. Professor Norman Palmer was nauw betrokken bij de recente invoering van Unesco in Groot-Brittannië. Hij vindt dat zijn land nu ook Unidroit moet bekrachtigen. “Unidroit is veel duidelijker dan Unesco, omdat er geen verschillen per land mogelijk zijn.” Bij gestolen of illegaal uitgevoerde kunst is volgens hem het probleem dat degene die in goed vertrouwen een kunstwerk koopt in veel Europese landen de rechtmatige eigenaar wordt.

- ⑦ Palmer wijst er op dat beide verdragen geen terugwerkende kracht hebben, zodat niemand bang hoeft te zijn voor het leeghalen van westerse musea, een ook in Nederland geuite vrees. Illegale opgravingen, volgens Palmer een groot en groeiend probleem, vallen niet onder Unesco, omdat het land niet weet wat er uit de grond verdwijnt. “Unidroit geeft die bescherming wel.”
- ⑧ Het Unesco-verdrag uit 1970 is inmiddels van kracht in 106 landen, waaronder de belangrijke handelslanden Japan, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten. “Dat is goed voor hun positie en imago”, zegt Palmer. Groot-Brittannië heeft pas vorig jaar Unesco getekend. “Ook in de hoop zo beter spullen terug te kunnen krijgen die uit ons land worden gestolen”, zegt Palmer. “De handel in onwettig geïmporteerde kunst is strafbaar gesteld. Er staat tot zeven jaar gevangenisstraf op.” De periode waarin iemand moet kunnen bewijzen in goed vertrouwen te hebben gehandeld is in de Britse wet beperkt tot zes jaar. “Onvoorzichtigheid is gelukkig niet strafbaar geworden, iets dat wel een gevolg zou zijn van Unidroit.”
- ⑨ Een internationaal overzicht van gestolen kunst ontbreekt. Dat maakt het vaststellen of een transactie legaal is een hachelijke zaak. Daarom zei één van de aanwezige kunsthandelaren dat al dit gepraat mooi was, “maar zorg eerst maar voor een goede database”.

Tekst C

ROTTERDAM

- ❶ Sinds wanneer heeft Rotterdam het imago van een saaie werkstad? Ik meende sinds de Tweede Wereldoorlog. Toen werd immers het hart uit Rotterdam gebombardeerd en daarmee – nam ik aan – een hoop gezelligheid. Verder had ik wel eens gelezen hoe uitbundig het er in het begin van de 20ste eeuw in de hoerenbuurten van Rotterdam aan toe kon gaan. Daar kwam nog een ervaring bij: mijn eigen middelbare schooltijd.
- ❷ Ik ken Rotterdam inmiddels als een bruisende stad. Maar omstreeks 1975 was het echt zo dat je na zes uur 's avonds op de Lijnbaan een mitrailleur kon leegschieten zonder iemand te raken.
- ❸ Uitbundig aan het begin van de twintigste eeuw, slaapstad in de jaren zeventig – dat negatieve imago van Rotterdam moest dus wel het gevolg zijn van het bombardement. En dus – ook dat nog – de schuld van de Duitsers.
- ❹ Maar onlangs stuitte ik op een bron van eind 19de eeuw waarin Rotterdam al wordt afgeschilderd als een verdorde zakenstad. Het gaat om *Kamertjeszonde* van Herman Heijermans. Heijermans schreef dit autobiografische boek in 1896 onder het pseudoniem Koos Habbema. Ik citeer hier uit de eerste druk, uit het hoofdstuk waarin de hoofdpersoon, een dweperige, in Amsterdam wonende schrijver, vertelt hoe hij een oudejaarsavond doorbrengt bij zijn familie in Rotterdam. Nadat hij aan tafel een zouteloos grapje heeft gemaakt, schrijft hij: “Als ik deze flauwiteit in Amsterdam zou gezegd hebben, zou ik er minstens zelf wee van geworden zijn, maar in Zaken-Rotterdam, in verdord, vermaterieeld, stom Rotterdam, is zoo’n mopje wel aardig.” Een paar bladzijden verder gaat Heijermans frontaal in de aanval. “Rotterdam is wel steekwormigst aller Hollandsche steden, Rotterdam in z’n zelfgenoegzame Geld-eigenwaarde, Rotterdam, dom conservatief – con-sèr-vàtièf-provinciestadje, prulstedeke van verwaten kantoorjoggies, voor komende tijden een hoon en een spuwbak.” Hij heeft het over het “Kroonstedeke van Holland’s achterlijkheid”, enen stad die zijn intellect verhoereert” vol “patroontjes en bureau-potentaten”. Heijermans’ conclusie over Rotterdam: “Gij zijt Holland op z’n walgelijkst. Een denkend man doet beter uw mufte bederfsfeer te mijden.”

- ⑤ Ik bedoel maar: het lijkt mij sterk dat deze woorden ooit zijn aangehaald in folders van de Rotterdamse VVV*.
- ⑥ Maar vormen ze ook het bewijs dat Rotterdam al ver voor WO II in brede kring het imago had van verdorde, maffe zakenstad?
- ⑦ Ik heb dit voorgelegd aan de Rotterdamse journalist Jan Oudenaarden, kenner van de stad bij uitstek. Zijn antwoord: "Volgens mij was Rotterdam in 1896 verre van saai. Rotterdam was nog wel klein, maar in 1896 was er cultureel van alles te doen. De stad was in ontwikkeling maar de 'culturele elite' had de stad nog niet verlaten om in Wassenaar en dergelijke te gaan wonen. Dat kwam pas later. Misschien is het te vergelijken met hoe ik Rotterdam in de jaren vijftig en zestig heb ervaren. Toen was er volgens buitenstaanders ook niks te doen, terwijl wij ons nooit een seconde hebben verveeld. Je moet dus de weg weten".
- ⑧ Je moest de weg weten – dan kan een deel van het antwoord zijn, maar is er nog een mogelijkheid, die ook door Oudenaarden wordt geopperd. Heijermans groeide op in Rotterdam. Het is mij niet bekend dat hij er slechte herinneringen aan had – in de Heijermans-biografie van Hans Goedkoop heb ik dit niet kunnen vinden. Maar duidelijk is dat Heijermans zich beter op zijn plaats voelde in Amsterdam. Dat was de stad van de vernieuwing, van jonge, bevlogen schrijvers en intellectuelen. In de stad van zijn jeugd zag hij het tegendeel, maar het is de vraag of Heijermans' opinie toen al door velen werd gedeeld.

Ewoud Sanders

* VVV = Vereniging voor Vreemdelingenverkeer

TEKST D

ONDERNEMEN KAN EEN FEEST ZIJN

Nederland biedt ongekeerde mogelijkheden om met succes een eigen bedrijf te beginnen. De ware ondernemer zal likkebaarden, meent Geert-Jan Smits

De Nederlandse cultuur is doorspekt met het idee dat je als individu niet mag opvallen – doe maar gewoon. Trots zijn op jezelf, dat mag niet in Nederland. Als een beroemde sporter luchtigjes reageert op al zijn overwinningen, dan wordt hij alom geprezen. ('Hij is een heel gewone jongen gebleven'). Het maaiveld is uitzonderlijk laag in Nederland. Tussen al die gewone mensen is het gemakkelijk een nieuw bedrijf te beginnen. De concurrentie is beperkt.

De overheid subsidieert er op los. Een beginnende ondernemer huurt een specialist in die hem helpt een subsidie los te weken bij de overheid. De fiscale WBSO-regeling is het bekendste voorbeeld. WBSO is een fiscale faciliteit voor ondernemers en zelfstandigen die speur- en ontwikkelingswerk verrichten. Het budget voor 2005 bedraagt bijna 400 miljoen euro.

Een innovatief idee krijgt in Nederland alle tijd om te rijpen. Voordat de concurrentie het initiatief opmerkt en hierop reageert, zijn we jaren verder. Het polderen, vergaderen, discussiëren en notuleren zit Nederland in het bloed.

Daarnaast zijn de meeste bedrijven verwickeld in een proces van kostenreductie en desinvestering. Men heeft geen enkel idee wat te doen met het vers verdiende geld. Investeringskansen ziet men niet of wil men niet zien. Kostenbeheersing en terug naar de *core business* lijkt het huidige motto.

Tot slot blijkt in 2004 het aantal faillissementen een recordhoogte te hebben bereikt. De arena loopt in Nederland langzaam leeg.

De Nederlandse consument is niet vies van nieuwe technologie. Volgens het e-readiness onderzoek van EIU (*Economist Intelligence Unit*) uitgevoerd in 2004, staat Nederland op een achtste plaats. Het is een maatstaf voor de bereidheid van een land om aan internet gerelateerde kansen te grijpen. Nederland scoort hierbij beter dan landen als Duitsland, Spanje, Frankrijk, Italië en Japan. De adoptie van nieuwe technologie lijkt hiermee in Nederland (net als in de Scandinavische landen) redelijk snel te verlopen. Dit biedt kansen voor bedrijven en starters die vernieuwende producten op de markt willen brengen.

Ook heeft Nederland en grote schare aan goedgeschoolde studenten die stage moeten of willen lopen bij een bedrijf.

Zo kan een startende onderneming voor 350 euro per maand toegang krijgen tot hoogopgeleid personeel dat zes maanden lang braaf om negen uur op de stoep staat.

Door juist het tegenovergestelde te doen van wat de massa doet, kan de belegger mooie rendementen behalen. Tegen de stroom in zwemmen kan interessant zijn.

Laat de Nederlandse cultuur voor wat die is, grijp naar overheidssubsidie en ga met een vernieuwend idee aan de slag.

De hoeveelheid berichten die zeggen dat Nederland niet innovatief zou zijn, moet de contrair denkende ondernemer doen watertanden. Nu is de kans om je ondernemerszin te laten gelden.
